

Οδύσσεια : ΕΝΟΤΗΤΑ 7 (ε 1-165)

7η ΕΝΟΤΗΤΑ ε 1-165

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. "Οι θεοί συνεδριάζουν ξανά και τον λόγο παίρνει η Αθηνά" (1-24)
2. "Η απάντηση του Δία και η εντολή στον Ερμή" (25-56)
3. "Ο Ερμής από τον Όλυμπο στην Ωγυγία" (57-84)
4. "Ο Ερμής θαυμάζει την ομορφιά του νησιού (85-95)
5. "Η Καλυψώ προσφέρει γεύμα στον Ερμή και ανοίγει διάλογο μαζί του" (96-161)
6. "Ο Ερμής λέει τον τελευταίο λόγο και αναχωρεί" (162-165)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ 2ου ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

- α) τονίζεται η ενέδρα εναντίον του Τηλέμαχου και εξασφαλίζεται η ασφάλειά του.
- β) επιβεβαιώνεται η απόφαση του 1ου συμβουλίου
- γ) προοικονομείται η μνηστηροφονία.

ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

- α) Κανείς από τους Ιθακησίους δεν θυμάται τον Οδυσσέα (14-15), μιας και στη συνέλευση (ραψωδία β) δεν φάνηκαν πρόθυμοι να βοηθήσουν τον Τηλέμαχο.
- β) Ο Οδυσσέας βασανίζεται άδικα και παραμένει εγκλωβισμένος στο νησί της Καλυψώς (16-18)
- γ) Ο Τηλέμαχος κινδυνεύει από την ενέδρα των μνηστήρων (22-24)

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΤΗΣ ΚΑΛΥΨΩΣ;

Η εκτενής περιγραφή του νησιού της Καλυψώς είναι μια επιβράδυνση, όμως είναι απαραίτητη γιατί :

- α) παρουσιάζει με λεπτομέρειες το σκηνικό που θα εξελιχθεί η δράση
- β) προβάλλει την αντίθεση της ευτυχισμένης Καλυψώς και του δυστυχισμένου Οδυσσέα
- γ) τονίζει τον πόθο του Οδυσσέα να γυρίσει στην Ιθάκη, χάνοντας αυτή την ομορφιά
- δ) είναι ευχάριστο διάλειμμα ανάμεσα στην ένταση του συμβουλίου και στην ένταση του διαλόγου που θα ακολουθήσει ανάμεσα στον Ερμή και την Καλυψώ.

ΠΩΣ Ο ΕΡΜΗΣ ΠΕΤΥΧΑΙΝΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ;

- α) Αρχικά, δείχνει ότι αυτός δεν ήθελε να κάνει ένα τόσο μακρινό ταξίδι ως το νησί της Καλυψώς κι έτσι δεν έχει την ευθύνη γι' αυτή την πράξη (110-117)
- β) Παρουσιάζει τον Οδυσσέα ως τον πιο βασανισμένο από τους ήρωες του Τρωικού πολέμου, χωρίς να αναφέρει το όνομά του (118). Αν έλεγε το όνομα του Οδυσσέα ίσως θα πλήγωνε την ερωτευμένη Καλυψώ.
- γ) Μετά τον μακροσκελή πρόλογό του κι έχοντας προετοιμάσει ψυχολογικά την Καλυψώ, ανακοινώνει την εντολή του Δία με συντομία, χωρίς να αφήνει περιθώρια αντίδρασης (125-126)
- δ) Υπογραμμίζει τη δύναμη της μοίρας, στην οποία όλοι πρέπει να υπακούουν (127-129)
- ε) Αφαιρεί από την απόφαση του Δία τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει ο Οδυσσέας στο ταξίδι, γιατί δε θέλει να στεναχωρήσει την Καλυψώ.
- στ) Πριν φύγει, επαναλαμβάνει την εντολή του Δία και λέει στην Καλυψώ να πειθαρχήσει για να αποφύγει την οργή του πατέρα των Θεών (163-165)

ΑΝΘΡΩΠΟΜΟΡΦΙΣΜΟΣ

- α) Η Αυγή έχει σύζυγο θνητό (1-3)
- β) Το συμβούλιο των θεών (3-24)
- γ) Οι θεοί έχουν συγγενικές σχέσεις μεταξύ τους

- δ) Η Αθηνά νοιάζεται για τον Οδυσσέα
- ε) Η Καλυψώ είναι ερωτευμένη με τον Οδυσσέα
- στ) Η Καλυψώ στεναχωριέται, οργίζεται, αλλά τελικά υποτάσσεται στη βούληση του θεού-αφέντη.
- ζ) Ο Ερμής θαυμάζει την ομορφιά του νησιού (85)
- η) Οι θεοί ανταλλάσσουν επισκέψεις (99,109)
- θ) Η Καλυψώ είναι όμορφη, καλλίφωνη και ασχολείται με γυναικείες δουλειές (70-71)
- ι) Η Καλυψώ προσφέρει περιποιήσεις στον Ερμή σαν αυτές που προσφέρουν οι άνθρωποι όταν φιλοξενούν κάποιον επισκέπτη (96-107)
- ια) Οι θεοί νιώθουν συχνά ζήλια ο ένας για τον άλλο (132-133, 144)
- ιβ) Υπάρχει και στον κόσμο των θεών ιεραρχία.

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ (FLASH BACK)

Έχουμε στην ενότητά μας σε δύο σημεία :

- α) Ο Ερμής αναφέρεται στα βάσανα που έχει περάσει ο Οδυσσέας (117-124)
- β) Η Καλυψώ μάς μεταφέρει 10 χρόνια πριν, όταν ο Οδυσσέας έφθασε στο νησί της (145-150)

ΠΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

Προαναγγέλλονται :

- α) η μνηστηροφονία (28)
- β) η προστασία της Αθηνάς προς τον Τηλέμαχο (29-32)
- γ) η επιστροφή του Οδυσσέα και τα βάσανά του κατά την επιστροφή (36-49, 127-129, 155-156, 161)

ΕΠΙΚΗ ΕΙΡΩΝΕΙΑ

- α) 70, 93-95 : Ο Οδυσσέας τραγουδάει χαρούμενη, ενώ ο Οδυσσέας θρηνεί. δε γνωρίζουν οι ήρωες την είδηση που

φέρνει ο Ερμής και που θα αντιστρέψει την συναισθηματική τους κατάσταση.

β) 100-102 : Η Καλυψώ δηλώνει πρόθυμη να ικανοποιήσει κάθε αίτημα του Ερμή, χωρίς να ξέρει ότι ο θεός θα της ζητήσει να αποχωριστεί τον αγαπημένο της Οδυσσέα.

ΤΥΠΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

τότε κι η Αθηνά άρχισε να μιλά (5) : τυπική έκφραση

Δία πατέρα (8) : τυπική έκφραση

θείος Οδυσσέας (14) : τυπικό επίθετο

στην Πύλο την ιερή (24) : τυπικό επίθετο

στη Λακεδαίμονα τη θεία (24) : τυπικό επίθετο

ο Δίας, που τα σύννεφα συνάζει, στην Αθηνά
αποκρίθηκε (25) : τυπική έκφραση

Ερμή, μαντατοφόρε (34) : τυπικό επίθετο

καλλίκομη νύμφη (35,66) : τυπικό επίθετο

καρτερικού Οδυσσέα (36) : τυπικό επίθετο

γλυκιά πατρίδα (46) : τυπικό επίθετο

κρατερός Αργοφονίας (57) : τυπικό επίθετο

Ερμή, ψυχοπομπός κι αργοφονιάς (85) : τυπικά επίθετα

ο νους του χόρτασε (86) : τυπική έκφραση

η Καλυψώ, αρχοντική θεά (89,96) : τυπικό επίθετο

μεγαλόψυχο Οδυσσέα (92) : τυπικό επίθετο

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ

1. Αθηνά : επικριτική με τους θεούς, αφού τους κατηγορεί ότι δεν αποδίδουν σφιστά δικαιοσύνη (8-11).

Έχει μεγάλες ικανότητες στο να πείθει και στο να επιχειρηματολογεί. Συμπαθεί ιδιαίτερα τον Οδυσσέα και τον Τηλέμαχο (16-24)

2. Δίας : απαντά με θυμό στην κόρη του (26), καθώς εκπλήσσεται από τις κατηγορίες της (27-28). Πείθεται από

τα επιχειρήματα της Αθηνάς και αποφασιστικότητα προγραμματίζει το πώς θα γυρίσει ο Οδυσσέας στην πατρίδα του (47-49). Το αποφασιστικό του ύφος και η άμεση ανταπόκριση του Ερμή (34-37, 50) δείχνουν ότι είναι παντοδύναμος.

3. Ερμής : υπάκουος απέναντι στον Δία (50). Ευαίσθητος και ρομαντικός, μιας και θαυμάζει το νησί της Καλυψώς (85-88). Εύστροφος και διπλωμάτης, αναγγέλλει στην Καλυψώ την απόφαση του Δία με εξαιρετικά προσεκτικούς χειρισμούς και περίτεχνο πρόλογο. Δε γίνεται σε καμία περίπτωση αντιπαθής στην Καλυψώ.

4. Καλυψώ : χαρούμενη κι εργατική (70-71), ευγενική και φιλόξενη (89-91, 96-108). Ερωτευμένη με τον Οδυσσέα και οργισμένη με τους θεούς (130-133, 140). Αισθάνεται αδικημένη και κάνει παράπονα (145-152). Στο τέλος είναι υποχωρητική μπροστά στον κίνδυνο να τιμωρηθεί από τον Δία.

5. Οδυσσέας (δε συμμετέχει, αλλά αναφέρεται) : η Αθηνά λέει ότι είναι ευσεβής, δίκαιος και ενάρετος βασιλιάς (9-15). Η απόφαση των θεών δείχνει ότι γενικά είναι αγαπητός σε αυτούς (34-36). Βρίσκεται σε μεγάλη απόγνωση και θλίψη (92-95), καθώς θέλει να γυρίσει στην οικογένειά του και την πατρίδα του. Τέλος, ο Ερμής και η Καλυψώ μιλώντας για τα κατορθώματα του Οδυσσέα, φανερώνουν ότι είναι γενναίος, υπομονετικός και αποφασιστικός (117-124, 145-150).

Επιμέλεια : Νίκος Μελιγκώνης